

החלטה מס' 3/2024

הוועדה למתן היתרים לפי פרק ד' להודעה בדבר הכללים למניעת ניגוד עניינים

של שרים וסגני שרים, התשס"ג - 2003

החלטה בבקשת השר מאיר פרוש לקבלת היתר לאי קיום כלל מהכללים למניעת ניגוד עניינים

של שרים וסגני שרים

לפנינו בקשתו של סגן השר מאיר פרוש, סגן שר החינוך, לחדש את ההיתר שניתן לו לאי-העברה לנאמנות עיוורת של מניותיה של בת זוגו בחברה פרטית (להלן: "החברה") בה היא מחזיקה 80% מהמניות, בהתאם לכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים (להלן: "הכללים").

השר פרוש מסר כי לא חלו שינויים בנסיבות מאז ההחלטה הקודמת, כי מדובר בחברה פרטית שמרבית מניותיה מוחזקות בידי רעייתו וכי אין לחברה שום זיקה לפעילותו.

כלל 16 (א) לכללים קובע כי על שר או סגן שר להעביר בתוך 60 יום מיום מינויו את הכספים ואת ניירות הערך שבבעלותו ו**בבעלות בני משפחתו** לחברת נאמנות ציבורית ובלתי תלויה, שתחזיק ותנהל אותם בדרך של "נאמנות עיוורת".

המונח "ניירות ערך" הוגדר בכללים כ"תעודות המונפקות בסדרות על-ידי תאגיד ומקנות זכות חברות, השתתפות או תביעה בו, בין אם הן על שם ובין למוכ"ז, לרבות ניירות ערך שמנפיקה המדינה, אופציות וחוזים עתידיים כמשמעותם בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994".

סמכויות הוועדה למתן היתרים נקבעו בכלל 19 לכללים, כדלקמן:

" 19 . סמכויות הועדה

- (א) הועדה מוסמכות לדון בבקשה לקבלת היתר אישי לאי קיום כלל מכללים אלה.
- (ב) הועדה רשאית לסרב למתן היתר, לתתו או לתתו בתנאים, אם הדבר נראה לה מוצדק בנסיבות המקרה ותקין מבחינה ציבורית.
- (ג) תוקף ההיתר לא יעלה על משך תקופת כהונת הממשלה."

על פי כלל 21 (א) לכללים "הועדה תשמע, לפני מתן החלטתה, את חוות דעתו של מבקר המדינה לגבי המקרה שלפניה".

כפי שנקבע בהחלטות הוועדה הקודמות 5/2020 ו-2/2019, בעניינו של השר, ובהחלטות קודמות נוספות, כאשר מדובר בבקשה של בן או בת זוג של שר/ה כבמקרה דנן, אין צורך להיזקק להוראות כלל 13 לכללים, שכותרתו "מכירת עסק או מניות עם תחילת כהונה". כלל זה עוסק רק בבעלות בעסק או במניות שליטה של השר/ה או סגן/ית השר/ה עצמם ולא בבן/ת הזוג. עם זאת, העובדה

כי מתקין הכללים מצא לנכון לקבוע הוראה כזו רק לגבי השר עצמו ולא לגבי בן או בת הזוג, מהווה כלי עזר לפרשנות מתאימה של הכללים.

עוד קבעה הוועדה בעבר כי יש להחריג מהמונח "ניירות ערך" על פי הכללים, מניות בחברה פרטית, המוחזקות באופן מלא בידי בן/ת הזוג של השר/ה, וכאשר החברה מהווה הלכה למעשה את עסקו/משלח ידו של בן/ת הזוג.

כפי שצוין בהחלטות הקודמות, פרשנות זו איננה סוטה מלשון הכללים ומאזנת באופן הולם בין החובה של חברי הממשלה להימנע ממצב של ניגוד עניינים, או אף חשש למראית עין של ניגוד עניינים, לבין הזכויות החוקתיות לעיסוק ולקניין של בני זוגם ובנות זוגם של השרים וסגני-השרים לנהל את עסקם הפרטי באופן שתואם את אופיו של העסק ומאפייניו.

השר פרוש ובאת כוחו עו"ד ציפי אוחנה קפס הופיעו בפנינו ובמענה לשאלות שהופנו אליהם הבהירו כי לא חל כל שינוי במהות עיסוקיה של רעייתו, בפעילות החברה שבבעלותה ובאופן ניהולה. לאור דבריהם, בצירוף המסמכים שעמדו לפנינו, ולאחר ששמענו את חוות דעתו של מבקר המדינה, כמצוות כלל 21 (א) לכללים, אנו מקבלים את עמדת השר כי מדובר בחברה פרטית שבאמצעותה מנהלת רעיית השר את תחום העיסוק שמהווה את משלח ידה.

לפיכך, לאור הפרשנות האמורה של הכללים ובהתייחס לנסיבות המקרה דנן, אנו קובעים כי רעיית השר איננה נדרשת להיתר לצורך המשך החזקתה במניות החברה והמשך עבודתה בחברה וכי היא יכולה להמשיך ולהפעיל את עסקה באופן בו הוא פועל עד כה, ואין היא נדרשת להעביר את מניותיה בחברה לניהולה של חברת נאמנות עיוורת.

הוועדה מבהירה כי ככל שיחול שינוי מהותי במבנה החברה, באחזקותיה או בתחומי עיסוקה, או כל שינוי מהותי אחר, על השר ליידע את מבקר המדינה בכך תוך 30 יום מיום השינוי.

בהתאם לכלל 19(ג) לכללים, תוקף ההיתר לא יעלה על משך תקופת כהונת הממשלה.

העתק ההחלטה נמסר למבקר המדינה.

ניתנה היום, 19.2.2024.

שמואל סלבין
חבר הוועדה

ד"ר אסתר לוצאטו
חברת הוועדה

השופטת (בדימ') נחמה מוניץ
יו"ר הוועדה

